

Nové údaje o rozšíření druhů rodu *Dirrhagofarsus* (Coleoptera: Eucnemidae) na území střední Evropy

New data on the distribution of species of the genus *Dirrhagofarsus* (Coleoptera: Eucnemidae) in Central Europe

Josef Mertlik

Pohřebačka 34, CZ-533 45 Opatovice nad Labem, Česko
e-mail: mertlik@elateridae.com

Abstract. In this study, I review the distribution records of *Dirrhagofarsus attenuatus* (Mäklin, 1845) in the Czechia and Slovakia and the first records of *D. modestus* (Fleutiaux, 1923) in Poland and Slovakia. The localities are photodocumented.

Key words: Coleoptera, Eucnemidae, *Dirrhagofarsus*, faunistics, biotope, Czechia, Poland, Slovakia

Úvod

Na území střední Evropy jsou známy tři druhy rodu *Dirrhagofarsus* Fleutiaux, 1935. *Dirrhagofarsus attenuatus* (Mäklin, 1845) – Německo, Polsko, Rakousko a Slovensko; *D. langei* Muona 2023 – Německo a *D. modestus* (Fleutiaux, 1923) – Francie, Německo a Švýcarsko.

V této práci uvádím přehled publikovaných a nových nálezů druhu *Dirrhagofarsus attenuatus* z území Česka a Slovenska, které se mi podařilo získat v rámci programu faunistického mapování druhů čeledi Cerophytidae, Elateridae, Eucnemidae a Throscidae (Mertlik 2007-2025). V první souborné práci o družích čeledi Eucnemidae známých z území Česka a Slovenska (Mertlik 2008), je uveden pouze druh *Dirrhagofarsus attenuatus*, který byl v té době známý jen ze tří faunistických čtverců Česka (z jižní Moravy). Ze Slovenska poprvé uvedl druh *D. attenuatus* Muona (2007), avšak bez udání konkrétní lokality. Tento nález je uveden zde, ve faunistické části této práce.

Dále zde uvádím první nálezy druhu *D. modestus* z území Polska a Slovenska.

Metodika

Studovaný materiál. V mé soukromé sbírce (J. Mertlik coll.) je uloženo 51 ex. druhu *Dirrhagofarsus attenuatus* a 14 ex. *D. modestus*. Další materiál je uveden ve faunistické části práce.

Přehled jmen sběratelů a determinátorů: Michal Bednařík, Václav Benedikt, Jiří Brestovanský, Petr Brůha, Rafał Cieślak, František Černocký, Lukáš Čížek, Petr Čížek, Václav Dongres, Eda Ezer, † Rostislav Fornůstek, Ota Gränzer, Jan Habarta, David Hauck, Peter Holický, Ivo Jeniš, Ondřej Konvička, Josef Kovář, Pavel Krásenský, Jiří Krátký, Vladimír Kubík, Martin Linhart, Tereza Loskotová, Oto Majzlan, Marion Mantič, Vítězslav Maňák, Ivo Martinů, Jyrki Muona, Michal Ouda, Filip Pavel, Jan Pelikán, Jiří Plecháč, Jindřich Ryšavý, Tomáš Staněk, Robert Stejskal, Martin Škorpík, Dušan Vacík, Jiří Vávra a Štěpán Vodka.

Pro číslování lokalit byla použita vzestupná řada čísel faunistických čtverců (Zelený 1972). Základní údaje z lokalitních štítků jsou sepsány v jednotném stylu za použití standardních zkratk: coll. – sbírka s uložením dokladů; det. – určil; env. – okolí; ex. – exemplář; leg. – sbíral; observ. – pozoroval; rev. – revidoval; bor. – severní; centr. – střední; mer. – jižní; occ. – západní; or. – východní; pers. comm. – osobní sdělení. Pokud není uvedeno jinak, platí J. Mertlik det.

Fotografie imag a většina fotografií lokalit jsou dílem autora, foto aedeagu *Dirrhagofarsus modestus* (obr. 14) mi poskytl Wataru Suzuki, fotografie lokalit *D. attenuatus* (obr. 23-26) Jan Pelikán a fotografii kukly *D. attenuatus* (obr. 22) Václav Dušánek.

Fotogalerie lokalit. Kompletní pořízená fotodokumentace lokalit (92 fotografií) je k dispozici v internetovém vyhledávači na adrese: <http://www.elateridae.com/galerie/search.php> Do tohoto vyhledávače zadáte název druhu „Dirrhagofarsus attenuatus“ nebo „Dirrhagofarsus modestus“, poté kliknete na "hledej" a objeví se tabule s náhledy fotografií. Kliknutím na vybranou fotografii je možné dvakrát zvětšit její velikost. Do vyhledávače je možné zadat i jméno konkrétní lokality a zobrazí se zde všechny pořízené fotografie.

Fotografie imag

Obr. 1. *Dirrhagofarsus attenuatus*, ♂, délka těla 4,9 mm
Česko, Nové Mlýny.

Obr. 2. *Dirrhagofarsus modestus*, ♂, délka těla 5,7 mm
Polsko, Łęczna.

Obr. 3. *Dirrhagofarsus modestus*, ♂, délka těla 5,1 mm,
Slovensko, Zalužice

Obr. 4. *Dirrhagofarsus modestus*, ♂, délka těla 5,2 mm,
Slovensko, Zalužice

Zbarvení těla.

Dirrhagofarsus attenuatus má povrch těla lesklejší a často má přední okraj štítu, předohrudi, prosternální výběžek, štítek a bázi krovek červenorezavé.

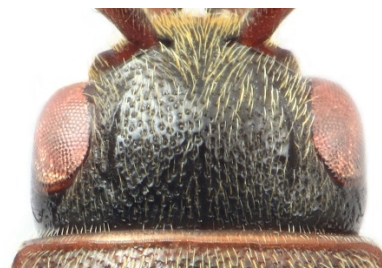
Dirrhagofarsus modestus má tělo tmavší a matnější. Někdy má přední okraj štítu, předohrudi, prosternální výběžek, štítek a bázi krovek hnědé. Vzácně se může hnědé zbarvení rozšířit na celý povrch krovek.

Obr. 5. Hlava. *D. attenuatus*, ♂,
Česko, Nové Mlýny

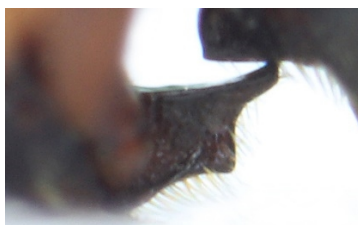
Obr. 6. Hlava. *D. modestus*, ♂,
Slovensko, Zalužice

Obr. 7. Hlava. *D. modestus* ♂,
Polsko, Łęczna

Obr. 8. Prosternální výběžek.
D. attenuatus, ♂,
Česko, Nové Mlýny

Obr. 9. Prosternální výběžek.
D. modestus, ♂,
Slovensko, Zalužice

Obr. 10. Prosternální výběžek.
D. modestus, ♂,
Polsko, Łęczna

Obr. 11. Aedeagus.
D. attenuatus, 1,1 mm,
Česko, Nové Mlýny

Obr. 12. Aedeagus.
D. modestus, 1,2 mm
Slovensko, Zalužice

Obr. 13. Aedeagus.
D. modestus, 1,4 mm
Polsko, Łęczna

Obr. 14. Aedeagus.
D. modestus, 1,3 mm
Japonsko, Tochigi

Rozlišení druhů *Dirrhagofarsus attenuatus* a *D. modestus*

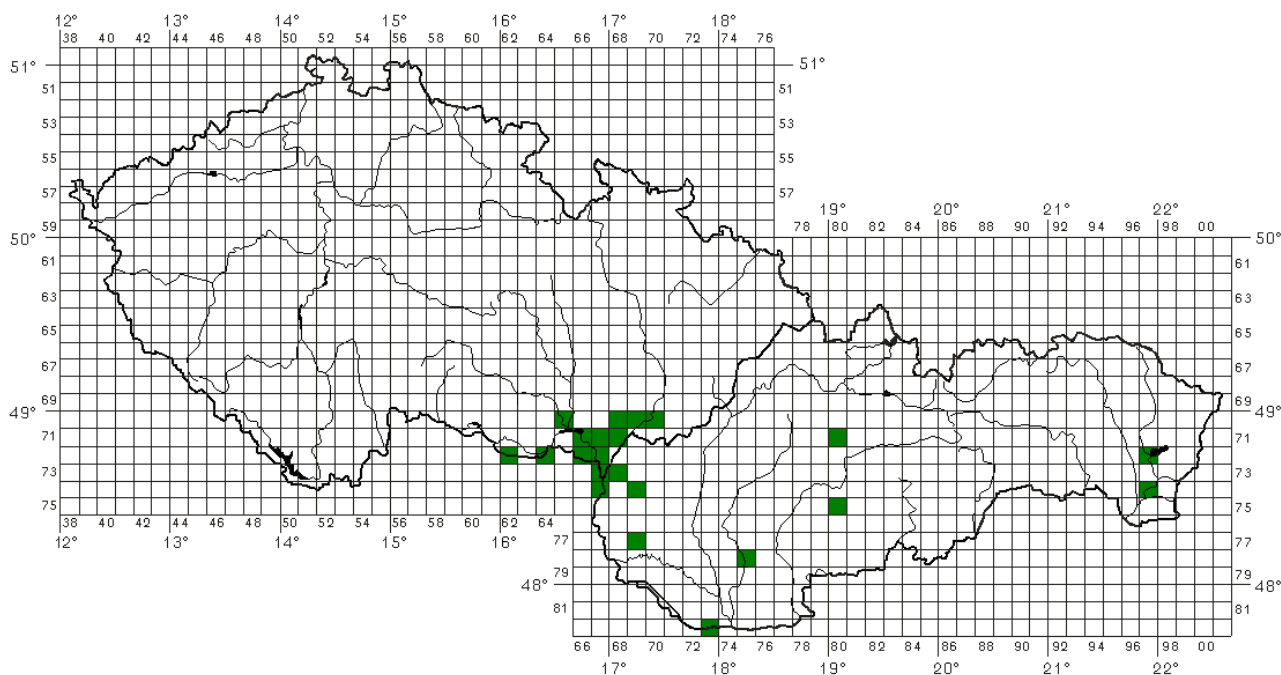
Čelní boční kýly slabé, bez mikrohřebíků (obr. 5); třetí článek tykadla samce více než 1,5krát delší než čtvrtý (obr. 1); tykadlové rýhy téměř rovnoběžné; prosternální výběžek je slabší a před apexem je na ventrální straně slabě vykrojený (obr. 8); poslední sternit hustě tečkovaný, po stranách není zvrásněný; první článek zadních chodidel není delší než celková délka článků 2-5 (obr. 1); délka mediálního laloku aedeagu je kratší než délka laterálního laloku, sekundární laterální lalok je delší než u následujícího druhu (obr. 11) *D. attenuatus* (Mäklin)

Čelní boční kýly dobře vyvinuté s mikrohřebíky, čelo někdy se středním kýlem (obr. 6-7), třetí článek tykadla samce méně než 1,5krát delší než čtvrtý (obr. 2-4); anténní rýhy nejširší u kyčelních jamek; prosternální výběžek je silný a před apexem je na ventrální straně více či méně zřetelně vykrojený (obr. 9-10); poslední sternit velmi hustě tečkovaný, na bocích vrásčitý a zrnitý; první článek zadních chodidel je delší než celková délka článků 2-5 (obr. 2-4); délka mediálního laloku aedeagu je delší než délka laterálního laloku, sekundární laterální lalok je kratší než u předchozího druhu a jeho délka je variabilní (obr. 12-14) *D. modestus* (Fleutiaux)

Faunistická část

Dirrhagofarsus attenuatus

Rozšíření. Chorvatsko, Estonsko, Finsko, Lotyšsko, Německo, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko (středoevropská a severoevropská oblast) a Slovensko (Muona 2023).

Obr.15. Faunistická mapa druhu *Dirrhagofarsus attenuatus* pro území Česka a Slovenska (Mertlik 2007-2025).

ČESKO (Moravia):

7065: Moravia mer., Pouzdřany, u mostu u starého koryta Svatky, 7. IV. 2011, 2 mrtvé ex., ve slabších suchých větvích na živém kmenu topolu, V. Kubík leg. et coll., J. Mertlik det. 2015.

7065: Moravia mer., Pouzdřany, obec, 11. VI. 2019, 1 ♀, J. Ryšavý leg., V. Dongres coll., J. Mertlik det. 2020.

7068: Moravia mer., Ratíškovice env. (7068-69), 5. VI. 2011, 1 ♀, J. Habarta leg. et coll., D. Vacík det.

7068: Moravia mer., Dubňany, Hrbov, 2. VI. 2024, 8 ♀♀, E. Ezer leg. et coll., J. Mertlik det. 2025.

- 7069: Moravia mer., Bzenec, Přívoz, starý soutok Struhy a Moravy, 22. V. 2020, více mrtvých ex., v trouchnivém dřevě rozlomeného kmenu topolu, D. Vacík et F. Černocký observ.; dtto, 28. II. 2025, více mrtvých ex. observ, 3 ♂♂, 3 ♀♀, J. Mertlik leg. et coll.
- 7070: Moravia mer., Veselí nad Moravou, 2011, VI. 2011, 1 ♀, v noci na dubu, E. Ezer leg. et coll., J. Vávra det. 2011.
- 7165: Moravia mer., Dolní Věstonice, Velký písečný ostrov, 2. VI. 2024, 11 ♂♂, 5 ♀♀, E. Ezer leg. et coll., J. Mertlik det. 2025; dtto, 12. VI. 2023, 1 ♂.
- 7165: Moravia mer., Dolní Věstonice, ostrov s lagunou, 2. VI. 2024, 2 ♂♂, E. Ezer leg. et coll., J. Mertlik det. 2025.
- 7166: Moravia mer., Mikulov, obora Bulhary (48.829628N 16.695776E), 25. V.- 15. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Quercus* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.
- 7166: Moravia mer., Nové Mlýny env., Křivé jezero, 27. V. 2000, 3 ♀♀, aktivní na ležícím kmenu u cesty (spolu s nosatci rodu *Rhyncollus*), P. Čížek et R. Fornůstek leg. et coll. (Vávra 2006, Mertlik 2008); 7.- 8. VI. 2007, 17 ♂♂, 11 ♀♀, osmyk, oklep, individuální sběr, J. Pelikán leg., det. et coll. (1 ♂ in coll. J. Krátký, 2 ex. in coll. M. Mantič), J. Mertlik rev. 2007 (Mertlik 2008); 18. VI. 2008, 1 ♀, J. Krátký leg., det. et coll., J. Mertlik rev. 2025; 48.8526417N, 16.7247258E, 14. VI. 2009, 15 ♂♂, 27 ♀♀, aktivní na ležícím kmenu topolu i v kukelních kolébkách, J. Mertlik leg. et coll.; dtto, 18. VI. 2006, 7 ♂♂, 2 ♀♀; dtto, 21. VI. 2009, 1 ♂, 1 ♀, aktivní na ležícím kmenu topolu; 48.84441873N 16.7286057E, 15. V.- 4. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Salix* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.; 24. VI. 2012, 1 ♂, 1 ♀, na ležícím kmenu topolu, F. Pavel leg. et coll., J. Mertlik det. 2012; 48°51'9.906"N, 16°43'39.601"E, 26. VII. 2015, 1 ex., T. Staněk leg. et coll., J. Mertlik det. 2016.
- 7166: Moravia mer., Nejdek, Herdy, 18. VI. 2022, 1 ex., na světlo, J. Kovář leg. et coll., M. Bednařík det. 2022.
- 7167: Moravia mer., Lednice, Janohrad env. (48.80161596N 16.83339156E), 5.- 24. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Quercus* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.
- 7167: Moravia mer., Lednice, lužní les u Ladenského mostu (48.80136827N 16.84808504E), 5.- 24. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Quercus* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.
- 7168: Moravia mer., Mikulčice, lužní les (48.80129258N 17.082535E), 13. VII.- 1. VIII. 2012, 1 ex., nárazová past, *Fraxinus* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.; 8. VI. 2105, 1 ♀, O. Konvička leg. et det., J. Plecháč coll., J. Mertlik rev. 2019; 8.-11. VI. 2015, 1 ♂, O. Konvička leg. et det., J. Plecháč coll., J. Mertlik rev. 2019.
- 7262: Moravia mer., Vrbovec, Vrbovecký rybník, 2024, 1 ex., R. Stejskal leg., M. Škorpík det. et coll.
- 7264: Moravia mer., Hrabětice, Trávní dvůr, 21. VI. 2024, 1 ex., ve stromové pasti, M. Linhart leg., M. Škorpík det. et coll.
- 7266: Moravia mer., Břeclav, Boří les (Lednické rybníky env.), V. 2006, 1 ex., v letu, I. Martinů leg. et coll., I. Jeniš det. (Mertlik 2008).
- 7267: Moravia mer., Pohansko, 200?, 1 ♂ (mrtvý), pokácený dutý topol, R. Fornůsek leg. et coll., I. Jeniš det. (Mertlik 2008).
- 7267: Moravia mer., Břeclav env., Kančí obora, lužní les, 30. VI. 2006, 2 ♀♀, nárazová past, Š. Vodka leg. et coll. (1 ♀, J. Mertlik coll.), J. Mertlik det. 2007 (Mertlik 2008); 48.7732547N 16.87288885E, 5.- 24. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Populus alba* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.
- 7267: Moravia mer., Břeclav, obora Soutok, Pohansko – Dlouhý hrúd, lužní les (48°42'45" s. š., 16°54'17" v. d.), 2004, 1 ex., nárazová past, V. Maňák leg. (Maňák 2007).
- 7267: Moravia mer., Břeclav, obora Soutok, Lány env. (48.716846N 16.92608804E), 15. V.- 4. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Quercus cerris*, L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.
- 7267: Moravia mer., Lanžhot, lužní les (48.71018196N 16.99490053E), 17. V.- 4. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Quercus* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.; dtto, 5.- 24. VI. 2012, 3 ex.; dtto, 15. V.- 4. VI. 2012, 1 ex., 25. VI.- 12. VII. 2012, 1 ex., nárazová past, *Quercus* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.
- 7367: Moravia mer., Lanžhot, Cahnov – Soutok, 23. V.-18. VI. 2015, 1 ex., nárazová past – *Quercus*, T. Loskotová et J. Brestovanský leg., J. Brestovanský det. et coll., J. Mertlik rev. 2017.
- 7367: Moravia mer., Lanžhot, obora Soutok (48.62473282N 16.95571429E), 5.- 24. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Populus alba*, L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.; 48.62367385N 16.95313082E, 25. VI.- 12. VII. 2012, 1 ex., nárazová past, *Quercus* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.; 48.69340408N 16.99693163E, 17. V.- 4. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Populus alba*, L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.; dtto, 5.- 24. VI. 2012, 1 ex.; 48.68002295N 16.96470229E, 5.- 24. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Salix* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.; 48.66613724N 16.92873672E, 17. V.- 4. VI. 2012, 2 ex., nárazová past, *Salix* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.; dtto, 5.- 24. VI. 2012, 6 ex.; dtto, 25. VI.- 12. VII. 2012, 1 ex.; 48.67089699N 16.93086999E, 17. V.- 4. VI. 2012, 1 ex., nárazová past, *Fraxinus* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.; 48.66360356N 16.94942711E, 17. V.- 4. VI. 2012, 6 ex., nárazová past, *Fraxinus* sp., L. Čížek, D. Hauck & Š. Vodka leg., J. Vávra det.

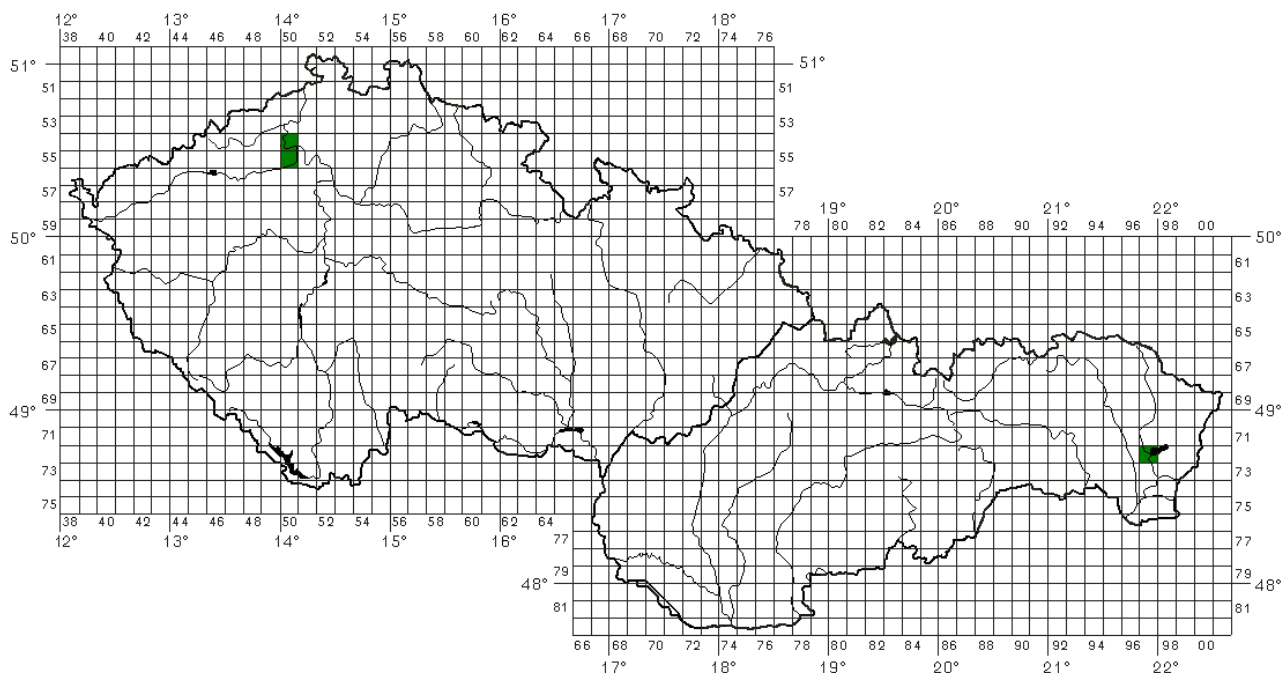
SLOVENSKO:

- 7180: Slovakia centr., Staré Hory, nad obcí v údolí Starohorského potoka, 10. VI. 1976, 2 mrtvé ex., v trouchnivé slabé větvi olše, J. Muona leg., det. et coll. (J. Muona, pers. comm. – viz Muona 2007).

- 7297: Slovakia or., Vinné [Michalovce], Biela hora, lesopark, 8. VI. 2022, 1 ex., na světlo, P. Holický leg., det. et coll.
- 7297: Slovakia or., Zalužice [Michalovce env.], 20. VI. 2023, 2 ♂♂, 1 ♀, P. Holický leg. et coll., J. Mertlik det. 2025; dtto, 20.-30. V. 2024, 1 ♂♂.
- 7297: Slovakia or., Zalužice [Michalovce], Červený majer env., 5.-8. VI. 2018, 1 ♀, P. Holický leg., D. Vacík det. et coll., J. Mertlik rev. 2024; 1. VI. 2025, 1 ♂, 1 ♀, P. Holický leg., det. et coll.; dtto, 7. VI. 2025, 3 ♂♂, 1 ♀; dtto, 4.-12. VI. 2025, 18 ♂♂, 18 ♀♀.
- 7297: Slovakia or., Michalovce, Zalužický kanál env., 17. VI. 2019, 1 ♀, P. Holický leg. et coll., J. Mertlik det. 2025.
- 7297: Slovakia or., Zalužice env., 8.-9. VI. 2012, 1 ♂, 1 ♀, P. Holický leg., det. et coll., J. Mertlik rev. 2024.
- 7297: Slovakia or., Zalužice, Krivé, topologový remízok u Čechovského kanálu, 3. VI. 2025, 3 ♂♂, oklep větví na okraji remízku, cca v 17:00, P. Holický leg., det. et coll.; dtto, 8. VI. 2025, 2 ♂♂, 1 ♀.
- 7297: Slovakia or., Zalužice env., Zemplínska Šírava env., 8.-10. VI. 2012, 4 ♂♂, 1 ♀, P. Holický leg. et coll., J. Mertlik det. 2025, dtto, 1 ♂, D. Vacík det. et coll., J. Mertlik rev. 2025; 12.-13. VI. 2012, více ex., P. Holický leg. et coll., J. Mertlik det. 2025 (13 ♂♂ in J. Mertlik coll.).
- 7368: Slovakia occ., Šaštín-Stráže [Šaštín], 13. VI. 2024, 1 ♀, O. Majzlan leg. et coll., J. Mertlik det. 2025; dtto, 5. VII. 2024, 1 ♀.
- 7467: Slovakia occ., Záhorie, Moravský Svätý Ján [Moravský Ján], 6. VII. 2024, 1 ♂, 3 ♀♀, O. Majzlan leg. et coll., J. Mertlik det. 2025.
- 7469: Slovakia occ., Záhorie, Lakšárska Nová Ves, 13. VI. 2024, 1 ♀, O. Majzlan leg. et coll., J. Mertlik det. 2025.
- 7497: Slovakia or., Beša pri Veľké Kapušany, 15. VI. 2009, 1 ♀, podvečerní oklep suchých dubových větví stojících *Quercus*, P. Holický leg., det. et coll., J. Mertlik rev. 2025.
- 7580: Slovakia centr., Dobrá Niva, 10. VIII. 2002, 1 ex., oklep habrů, O. Gränzer leg., M. Bednařík det. 2009.
- 7769: Slovakia occ., Svätý Jur, Šúr [Jurský Šúr] (7769c), 11. VI. 2009, 1 ♀, *Quercetum*, O. Majzlan leg., J. Mertlik coll.; 15. VIII. 2023, 1 ♀, O. Majzlan leg. et coll., J. Mertlik det. 2025.
- 7875: Slovakia occ., Úlany nad Žitavou, Velký les, 30. IV. 2018, 1 ♂, 1 ♀ (ex larva), V. Benedikt leg., det. et coll., J. Mertlik rev. 2025.
- 8273: Slovakia occ., Veľké Kosihy, 19. V. 2019, 1 ♂, M. Ouda leg. et coll., J. Mertlik det. 2022.

Dirrhagofarsus modestus

Rozšíření. Japonsko, Korea, Rusko (Dálný Východ), Libanon, Francie, Německo, Ukrajina, USA (Muona 2023), Švýcarsko (Wieser 2024) a Belgie (J. Muona, pers. comm.).

Obr.16. Faunistická mapa druhu *Dirrhagofarsus modestus* pro území Česka a Slovenska (Mertlik 2007-2025).

ČESKO (Bohemia):

Z Čech mi bylo hlášeno několik recentních nálezů druhu *Dirrhagofarsus modestus* ze dvou lokalit (P. Brůha a P. Krásenský, pers. comm.). Tyto nálezy budou publikovány v samostatné práci.

SLOVENSKO:

7297: Slovakia or., Zalužice [Michalovce env.], 20. VI. 2023, 4 ♂♂, 5 ♀♀ (1 ♂, 1 ♀ in J. Mertlik coll.), na padlém kmenu topolu, P. Holický leg. et coll., J. Mertlik det. 2025; dtto, 3.-8. VI. 2023, 2 ♂♂, 4 ♀♀ (1 ♀ in J. Mertlik coll.); dtto, 20.-30. V. 2024, 2 ♂♂ (1 ♂ in J. Mertlik coll.); dtto, 10.-15. VI. 2024, 1 ♂, 3 ♀♀.

7297: Slovakia or., Zalužice env, 8.-9. VI. 2012, 1 ♀, na padlém kmenu topolu, P. Holický leg. et coll., J. Mertlik det. 2025.

7297: Slovakia or., Zalužice [Michalovce or.], Červený majer env., [Mäso Zemplín], 15.-21. VI. 2021, 1 ♂, P. Holický leg. et coll., J. Mertlik det. 2025; 17.-21. VI. 2022, 1 ♂, topolový remízek, na padlém kmenu topolu, P. Holický leg., J. Mertlik coll.; 1. VI. 2025, 1 ♂, 1 ♀, P. Holický leg., det. et coll.; dtto, 7. VI. 2025, 3 ♂♂, 1 ♀; dtto, 4.-12. VI. 2025, 36 ♂♂, 29 ♀♀.

7297: Slovakia or., Zalužice, Krivé, topolový remízek u Čečehovského kanálu, 30. V. 2025, 3 ex., oklep větví na okraji remízku, cca v 17:00, P. Holický leg., det. et coll.; dtto, 8. VI. 2025, 1 ♂; dtto, 17. VI. 2025, 1 ex.

Nový druh pro Slovensko.**POLSKO:**

Łańcuchów ad Łęczna, Nadleśnictwo Świdnik, 6.7.2017, 6 ♂♂, *Alnus* sp., R. Cieślak leg., J. Borowski det. (jako *D. attenuatus*), J. Mertlik det. et coll.; dtto, 2 ♂♂, J. Krátký leg., J. Mertlik det. 2025.

Nový druh pro Polsko.

Biotopy

Biotopy a okolnosti nálezů druhu *Dirrhagofarsus attenuatus* popisují Burakowski (1989) a Muona (2023). Na území Česka a Slovenska byl tento druh nalezen v lužních lesích (měkké luhy) nebo ve stinných topolových remízcích, ve kterých osídluje převážně na zem padlé trouchnivějící kmeny různých druhů topolů (*Populus* sp.) (obr. 17-40). Byl nalezen také ve slabších mrtvých větvích na kmenech olše (Staré Hory) a topolu (Pouzdrány).

Imaga aktivují ve dne od konce května do konce června na mrtvém dřevě padlých kmenů.

Biotopy a okolnosti několika nálezů druhu *Dirrhagofarsus modestus* popisuje Muona (2023): Callot nalezl tento druh na mrtvých větvích v botanické zahradě Štrasburské univerzity v Alsasku ve Francii. Tento nález může poskytnout vodítko k určení původu druhu ve Francii, protože botanické zahrady jsou známé tím, že se v nich hmyz neúmyslně šíří kvůli mezinárodní výměně rostlin. Gürlich nalezl tento druh ve velkém množství v Hamburku v Německu pomocí okenní pasti umístěné na obrovském topolu *Populus x canadensis* s jednou větví odříznutou a částečně bez kůry. Seung et al. (2018) našli larvy na shnilém *Alnus japonicus* v Koreji a Otto (2022) uvádí, že tento druh byl odchován na shnilých *Quercus* a *Populus* ve Wisconsinu v USA.

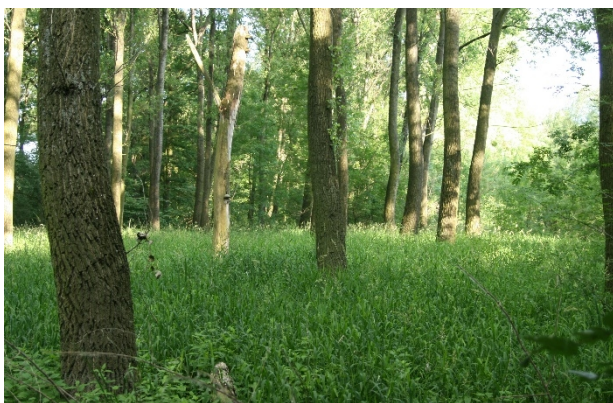
Na východním Slovensku byli *Dirrhagofarsus attenuatus* i *D. modestus* nalezeni na stejných lokalitách ve stinných topolových remízcích (obr. 18, 33-40). Imaga zde aktivovala ve dne na kmenech padlých topolů (P. Holický, pers. comm.).

Obr. 17. Bzenec, topolový remízek, 28.2.2025

Obr. 18. Zalužice, topolový remízek, 15.2.2025

Obr. 19. Nové Mlýny, Křivé jezero, 14.6.2009,
topolový háj

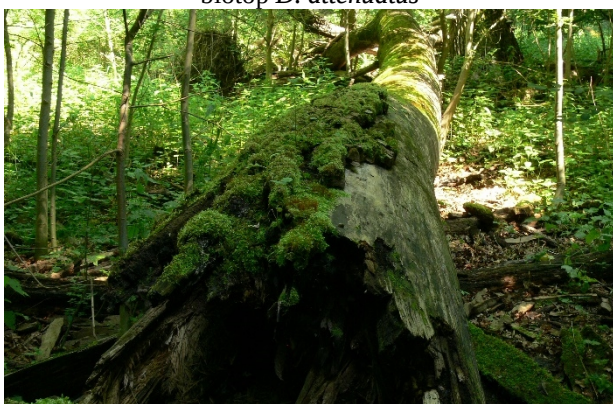
Obr. 20. Nové Mlýny, Křivé jezero, 14.6.2009,
biotop *D. attenuatus*

Obr. 21. Nové Mlýny, Křivé jezero, 14.6.2009,
biotop *D. attenuatus*

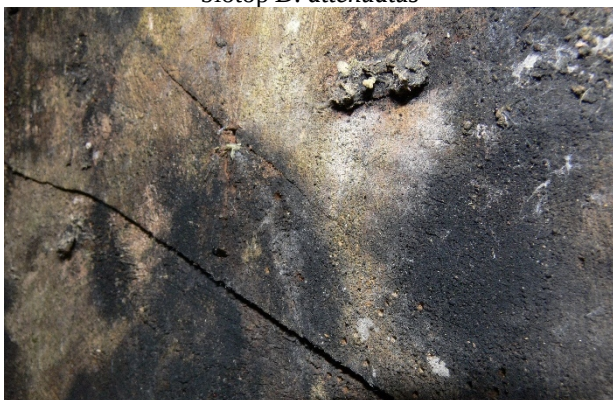
Obr. 22. Nové Mlýny, Křivé jezero, 14.6.2009,
kukla *D. attenuatus*

Obr. 23. Nové Mlýny, Křivé jezero, 7.- 8.6.2007,
biotop *D. attenuatus*

Obr. 24. Nové Mlýny, Křivé jezero, 7.- 8.6.2007,
biotop *D. attenuatus*

Obr. 25. Nové Mlýny, Křivé jezero, 7.- 8.6.2007, ,
biotop *D. attenuatus*

Obr. 26. Křivé jezero, Nové Mlýny, 7.- 8.6.2007,
biotop *D. attenuatus*

Obr. 27. Nové Mlýny, Křivé jezero, 28.3.2025,
biotop *D. attenuatus*

Obr. 28. Nové Mlýny, Křivé jezero, 28.3.2025,
biotop *D. attenuatus*

Obr. 29. Moravský Svätý Ján, 5.3.2025,
biotop *D. attenuatus*

Obr. 30. Moravský Svätý Ján, 5.3.2025,
biotop *D. attenuatus*, nárazová past

Obr. 31. Bzenec, topolový remízek, 28.2.2025,
biotop *D. attenuatus*

Obr. 32. Bzenec, topolový remízek, 28.2.2025,
biotop *D. attenuatus*

Obr. 33. Zalužice, u Zemplínske Šíravy, 15.2.2025, biotop *D. attenuatus* a *D. modestus*

Obr. 34. Zalužice, u Zemplínske Šíravy, 15.2.2025, biotop *D. attenuatus* a *D. modestus*

Obr. 35. Zalužice, u Zemplínske Šíravy, 15.2.2025, biotop *D. attenuatus* a *D. modestus*

Obr. 36. Zalužice, u Zemplínske Šíravy, 15.2.2025, biotop *D. attenuatus* a *D. modestus*, autor článku

Obr. 37. Zalužice, topolový remízek, 15.2.2025, biotop *D. attenuatus* a *D. modestus*

Obr. 38. Zalužice, topolový remízek, 15.2.2025, biotop *D. attenuatus* a *D. modestus*

Obr. 39. Zalužice, topolový remízek, 15.2.2025, biotop *D. attenuatus* a *D. modestus*

Obr. 40. Zalužice, topolový remízek, 15.2.2025, biotop *D. attenuatus* a *D. modestus*

Závěr

Na území Česka a Slovenska se v současné době mnohé druhy čeledi Eucnemidae poměrně rychle šíří, což je dokumentované na každoročně aktualizovaných faunistických mapách pro území Česka a Slovenska (Mertlik 2007-2025).

Je pozoruhodné, že směr šíření většiny druhů je stabilní a pronikají z východních (jihovýchodních) oblastí západním (severozápadním) směrem. Takto se u nás šíří druhy *Clypeorhagus clypeatus* (Hampe, 1850), *Dirrhagofarsus attenuatus*, *Dromaeolus barnabita* (A. et G.B. Villa, 1838), *Hylis cariniceps* (Reitter, 1902), *H. olexai* (Palm, 1955), *H. simonae* (Olexa, 1970), *Microrhagus emyi* (Rouget, 1755), *M. lepidus* Rosenhauer, 1847, *Nematodes filum* (Fabricius, 1801), *Otho spondyloides* (Germar, 1818), *Rhacopus sahlbergi* (Mannerheim, 1823) nebo *Thambus friwaldszkyi* Bonvouloir, 1871.

Lze předpokládat, že na šíření těchto druhů se projevuje kladný vliv klimatických změn v kombinaci s ponecháváním většího množství mrtvého dřeva na některých biotopech.

Oproti výše uvedeným druhům je zde ale skupina několika druhů z rodu *Dirrhagofarsus* (*D. brevis*, *D. ernae*, *D. lewisi*, *D. modestus*, *D. unicolor*), kteří se zřejmě šíří nepředvídatelným způsobem (tj. introdukcí) po celé severní polokouli (Muona 2023).

Před rozvojem nových odchytových metod hmyzu patřily druhy čeledi Eucnemidae mezi nejvýznamnější zástupce broučích čeledí. Ale používáním Malayského pastí a různých typů nárazových (okenních) pastí se prokázalo, že tyto druhy byly mnohdy přehlíženy a v současnosti již tvoří v průzkumech standardní součást nálezů na biotopech saproxylických brouků.

Poděkování. Za poskytnutí faunistických dat a fotografií velice děkuji výše uvedeným váženým kolegům, zvláště pak Lukáši Cízkovi, Václavu Dušánkovi, Peteru Holickému a Janu Pelikánovi. Za odborné konzultace děkuji váženému kolegovi Petru Brůhovi a také váženým zahraničním kolegům Alexeji Kovalevovi (Rusko), Jyrki Muonovi (Finsko) a Wataru Suzukimu (Japonsko). Za připomínky k textu článku děkuji váženému kolegovi Vladimíru Hronovi.

Literatura

- BURAKOWSKI B. 1989: Hypermetamorphosis of *Rhacopus attenuatus* (Maeklin) (Coleoptera, Eucnemidae). – *Annales Zoologici, Warszawa* 42: 165-180.
- MAŇÁK V. 2007: Společenstvo saproxylických brouků tvrdého luhu na lokalitě Dlouhý hrád zjištěné odchylem do nárazových pastí. – Diplomová práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Ústav botaniky a zoologie, 41 pp. + 8 In: http://is.muni.cz/th/67618/prif_m/DP_Manak_Vitezslav.pdf
- MERTLIK J. 2007-2025: Faunistické mapy druhů čeledí Cerophytidae, Elateridae, Eucnemidae a Throscidae (Coleoptera: Elateroidea) Česka a Slovenska. – Permanentní elektronická publikace (aktualizace 1.1.2025). In: https://www.elateridae.com/pag_uni.php?idp=19
- MERTLIK J. 2008: Druhy čeledí Cerophytidae a Lissomidae (Coleoptera: Elateroidea) České a Slovenské republiky [The species of the family Cerophytidae and Lissomidae (Coleoptera: Elateroidea) Czech and Slovak Republics]. – *Elateridarium*, 2: 52-68. (in Czech). In: https://www.elateridae.com/clanky/88/druhy_celedi_melasidae_14_3_2008.pdf
- MUONA J. 2007: Family Eucnemidae. Pp. 81–86. In: Löbl I. & Smetana A. (eds.): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera*. Vol. 4. Elateroidea – Derodontoidea – Bostrichoidea – Lymexyloidea – Cleroidea – Cucujoidea. Apollo Books, Stenstrup, 935 pp.
- MUONA J. 2023: The Palearctic species of the genus *Dirrhagofarsus* Fleutiaux, 1935 (Coleoptera, Eucnemidae, Melasinae, Dirrhagini). – *Entomologische Blätter und Coleoptera* (2022/2023) 118: 097-114.
- OTTO R. L. 2022: A new species and new records for two other exotic species of *Dirrhagofarsus* Fleutiaux, 1935 (Coleoptera: Eucnemidae: Melasinae: Dirrhagini) in the United States. – *Insecta Mundi* 0932: 1–15
- SEUNG J., MUONA J., LEE S. 2018: Taxonomic review of the genus *Dirrhagofarsus* in Korea (Coleoptera, Eucnemidae). – *ZooKeys* 781: 97–108. In: <https://zookeys.pensoft.net/articles.php?id=22335>
- VÁVRA CH. J. 2006: Faunistic records from the Czech Republic – 204. – *Klapalekiana*, 42: 189-192.
- WIESER V. 2024: Umwelt. Spektakuläre Insektenfunde im «Urwald» bei Hünenberg. Sensation: In diesem Wald steigt ein wahrhaftiges Käferfest. – *Zentralplus. News plus mehr – für Luzern und Zug*, 19.06.2024. In: <https://www.zentralplus.ch/umwelt/sensation-in-diesem-wald-steigt-ein-wahrhaftiges-kaeferfest-2662018/>
- ZELENÝ J. 1972: Návrh členění Československa pro faunistický výzkum. – *Zprávy Československé společnosti entomologické při ČSAV*, 8: 3-16.

Přijato 26.10.2025